

4. Temple C., Meredith K., and Steele J. How children learn: A statement of first principles. Geneva, NY: Reading and Writing for Critical Thinking Project. 1998.

5. Уильям Вордсворт, Избранная лирика: Сборник/Составл. Е. Зыковой. – М.: ОАО Издательство «Радуга», 2001. – на английском языке с параллельным русским текстом. [William Wordsworth, Selected poems: Collection / The constituents. E. Zyкова. – Moscow: Publishing House of the «Rainbow», 2001. – In English with Russian parallel text].

* * *

УДК 37.013.73:378.09

Нежива О.М., кандидат філософських наук, старший викладач кафедри іноземних мов і перекладу, Київський університет туризму, економіки та права (Україна, Київ), nezhyva@gmail.com

Міжнародні програми освіти як вдосконалення сучасної філософії освіти в Німеччині

Досліджується роль філософії освіти у вирішенні проблем сучасної освіти в Німеччині. Проводяться міжнародні програми та проекти для визначення рівня освіти, в яких бере участь Німеччина та шляхи їх вдосконалення у цій країні, а також приклади застосування їх в системі освіти та зміни, що відбулися за час їх використання.

Ключові слова: освіта, проект, філософія, філософія освіти.

Nezhyva O.M., Ph.D., senior teacher Department of Foreign Languages and Translation Kyiv University of Tourism, Economics and Law (Ukraine, Kiev), nezhyva@gmail.com

The international education programs as improvement of modern philosophy of education in Germany

In this article the author investigates a role of philosophy of education in the decision of problems of modern education in Germany. The international programmes and projects for educational level of definition in which is participated Germany and ways of their improvement in this country and also examples of their application in an education system and changes which have occurred during their use are resulted. After all, the philosophy of education in Germany plays the important role as it is especial area of philosophy that has a subject research practically all compound educational activity. Thus displays volume of knowledge, their structure, new methodology thinking, approach to the decision of professional problems and the practical content of education. Just it is as a problem of education nowadays. At the same time, first of all Germany takes participation in the international programmes and projects to reveal a degree of quality education and a way of their improvement.

At the end of the article the author sums it all up by saying the fundamental education not only should be directed to mathematical and natural areas, but also to the philosophical orientation.

Keywords: education, project, philosophy, philosophy of education.

Неживая О.Н., кандидат философских наук, старший преподаватель кафедры иностранного языка и перевода, Киевский университет туризма, экономики и права (Украина, Киев), nezhyva@gmail.com

Международные программы образования как усовершенствование современной философии образования в Германии

Исследуется роль философии образования в решении проблем современного образования в Германии. Проводятся международные программы и проекты для определения уровня образования, в которых участвует Германия и пути их усовершенствования в этой стране, а также примеры применения их в системе образования и изменения, которые произошли за время их использования.

Ключевые слова: образование, проект, философия, философия образования.

Сьогодні у Німеччині велику роль відіграє філософія освіти. Адже філософія освіти – це особлива галузь філософії, що має предметом дослідження практично всі складові освітньої діяльності, а також осмислення освіти та виявлення її сьогоденних проблем у суспільстві. При цьому відображає обсяг знань, їх структуру, нову методологію мислення, підходи до рішення професійних задач та практичний зміст освіти [5, с.34]. Саме це на сьогоднішній день в узагальненому вигляді виявляється як проблема освіти. А професійна свідомість – загальний освітній рівень, що відбиває здатність і потребу в самоосвіті, культурі та методології мислення та поглиблення спеціалізації освіти не завжди корисне, якщо воно не супроводжується підвищенням загального рівня освіти.

Про актуальність проблеми свідчать також велика кількість публікацій та досліджень з теми як вітчизняних,

так і зарубіжних учених, серед яких Х.Бауман, Г.Бергхон, П.Лундгрєн, К.Гефєрт, Д.Кур, Е.Кліме, Ф.Вайнерт, У.Бек, Ф.Фрідріх, Х.Мандель, Д.Мартене, М.Штангель-Мезеке, Д.Валь, В.Велфінг, Г.Рапп, Д.Хегер, К.Вілд, УЙостен, У.Мантау, Ф.Бекер, П.Фляйшманн, М.Шмід, А.Брунер, В.–Д. Веблер, Х.Кнауф та інші. Певна річ це спостерігається у багатогранній німецькій філософії, тому ми звертаємось до сучасних вчених з філософії освіти, які стверджують, що перш за все стан освіти демонструє посилення на її особливий гуманні, виявлені традиції філософсько-педагогічних цільових визначень, що власне притаманні людині та з яких розвивається освітня дискусія і безпосередньо цьому сприяють міжнародні програми освіти.

Мета дослідження полягає у здійсненні комплексного аналізу міжнародних програм освіти як вдосконалення сучасної філософії освіти у Німеччині.

Перш за все Німеччина приймає участь у міжнародних програмах та проектах, щоб виявити рівень якості освіти та шляхи вдосконалення її. Серед них такі як [4]:

1. PISA (Programme for International Student Assessment) – це Міжнародна програма оцінювання навчальних досягнень учнів у сфері функціональної грамотності, яка започаткована у 1997 р. ОЕСР (Організацією економічного співробітництва та розвитку). Основною метою даної програми є отримання відомостей про результати навчання з різних країн світу, котрі можна порівняти на міжнародному рівні. Це дає можливість за допомогою отриманих результатів країнам-учасникам приймати обґрунтовані рішення, щодо визначення перспектив розвитку освіти. Кожні три роки у відповідності до проекту PISA вивчають рівень оволодіння учнями 15-річного віку, які здобули обов'язкову освіту, котра необхідна для повноцінного життя у суспільстві та знаннями й уміннями, так званої «функціональної грамотності» щодо читання, математики та природознавства.

2. TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Studies) – це проект Міжнародної асоціації вимірювань навчальних досягнень. Відповідно до проекту TIMSS, починаючи з 1995 р., що чотири роки проводять вимірювання якості навчання математики та природничих дисциплін учнів 4-х та 8-х класів навчальних закладів у різних країнах світу. TIMSS аналізує результати оцінювання навчальних досягнень школярів, а також дані про:

- зміст програм;
- якість підручників;
- рівень підготовки вчителів;
- застосування інноваційних технологій;
- навчання тощо.

3. IEA (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement) – це Міжнародна асоціація вимірювань навчальних досягнень. Основною метою є оцінити якість математичної та природознавчої освіти в початковій та основній школі. Також виявити фактори, що дають змогу пояснити відмінності при результатах.

4. PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) – це програма вивчення якості читання та розуміння тексту. Мета даної програми оцінити навички учнів 4-х класів з читання на розуміння. За результатами дослідження можна отримати відповіді на запитання:

- наскільки добре читають випускники початкової школи порівняно із своїми однолітками з інших країн світу;
- якими рівнями читацької грамотності володіють учні;
- як сім'я сприяє розвитку грамотності дітей;
- як на сьогодні організовано навчання читанню в школах;
- чи має навчання читанню національні особливості порівняно з іншими країнами і якщо так, то в чому вони полягають;
- чи відрізняються методи навчання, які використовують учителя в початковій школі у різних країнах.

5. IGLU (Internationale Grundschul-Lese-Untersuchung). Основною метою є перевірка навичок читання у учнів. У цьому проекті беруть участь 40 країн світу, а кожна країна представляє 170 початкових шкіл. Учні читають 8 текстів та виконують від 11 до 14 завдань до них. Дане дослідження складається з 5-ти ступенів завдань:

- I. Розібрати окремі слова та речення;
- II. Ідентифікувати окрему інформацію;
- III. Важливу інформацію поєднати одну з одною;
- IV. Зрозуміти головну ідею тексту та роз'яснити її;
- V. Абстрагувати та узагальнювати інформацію.

Крім міжнародних програмах та проектах Німеччина запровадила власні інститути дослідження для вдосконалення освіти. Такі як [4]:

1. DIPF (Deutscher Institut für Internationale Pädagogische Forschung) – це інститут сервісу та науково-досліджень в області навчального дослідження. Даний інститут займається питаннями щодо навчальної інформації та якості її у народній освіті. Також до його зобов'язань належать:

- виробляти та допомагати центральним фаховим інформації при використанні сучасних інформаційних та комунікативних процесів;
- консультувати та підтримувати навчальні дослідження при реформуванні та проведенні науково-дослідницького проекту;
- досліджувати оформлення та використання послуг інформаційних служб у народній освіті;
- координувати та проводити національні та міжнародні дослідницькі проекти;
- досліджувати навчальні процеси на індивідуальному та організаційному рівні;
- оцінювати навчальні програми, навчальні заклади та систему освіти;
- допомагати науковому та ненауковому підростаючому поколінню.

2. IFS (Institut für Schulentwicklungsforschung) – це науко-дослідницький заклад у Технічному університеті Дортмунда, який займається дослідженнями внутрішніми змінами так і структурними та кількісними тенденціями шкільного розвитку. Крім цього він проводить також [3]:

- компетенцією та орієнтацією учнів;
- TIMSS у початкових класах;
- IGLU та розширення його у Німеччині;
- реалізацію та оцінку навчальних методів на 12 факультетах Технічного університету Дортмунда (IEM);
- перевірки щодо компетенції читання люксембурзьких учнів та додаткові дослідження PIRLS;
- дослідницьку програму щодо дослідження розвитку школи продовженого дня (StEG), котра охоплює різні країни;
- модуль E-Learning – це аналіз та оцінення навчання за допомогою відео спостереження.

3. IQB (Institut zur Qualitätsentwicklung im Bildungswesen) – це інститут, що сприяє високоякісному розвитку у народній освіті. Він веде документацію та надає у розпорядження обсяг даних із великих і міжнародних шкільних досліджень для додаткового аналізу та архівує їх. Якщо науковцю потрібні відповідно певні дані, то IQB надає дозвіл їм до бажаних досліджуваних даних для опрацювання.

Звичайно, різноманітні розвиваючі німецькі проекти освіти, котрі мусять задовольнити запит при сучасних умовах, знаходяться у дискурсі із альтернативними програмами для дослідження та вдосконалення навчального процесу. При цьому концепція філософії освіти потребує так названого або фактичного необхідного уточнення чи зовсім переорієнтування, що веде до отримання бризантності, яку у науковій пресі мусив захищати Ханс Меркенс, представник Німецького товариства освіти (DGFE). Весь апарат до якого входять навчальні, шкільні, освітянсько-орієнтовані дослідження т.д. орієнтовані на проектування теорії у якій згадують лише аспект: самопояснюючі процеси наукової організації та професіоналізму педагогіки стосуються на справді філософського посилення (наприклад на герменевтику у її домінуючу гуманітарну традицію, на гуманізм в епоху Відродження у Йорга Рулоффа, на І.Канта у Лутца Коха, на феноменологію у Кете Меєр-Драве) і при цьому витісняють проблеми філософії освіти.

При проведенні дослідження PISA виявили незадовільні результати німецьких учнів і це призвело до змін у органах освіти, шкіл, педагогічної освіти та університетах, як у теорії, так і у практиці. Відповідним чином знайшли вели-

ку кількість нових розробок та цікавої літератури, у яких також установлюють теоретично по-новому емпірично направлену педагогіку та пропонують свою підтримку при подоланні по-новому сприйнятих освітніх проблем. Відповідно до короткої схеми, у якій можливо привести у порядок речі для переслідувань цілей в окреслені, можна назвати наступні пункти [11]:

1. Перш за все змінюється дуже вражаюча хвиля емпіризму у дискусії навчання. Так, DESI від Німецького інституту для Міжнародного педагогічного дослідження (DIPF) та Екгарт Кліме (Франкфурт), які проводили під егідою IGLU фракції у школах стосовно здібностей читання та можливо структурного елементу щодо компетенції читання у всіх шкільних предметах при цьому використовували німецьку та англійську мови.

Відповідно до цього уряди країн-учасників ОЕСР створили максимально орієнтовану на засоби масової інформації обговорену програму PISA, яка не переслідує «фантазію всеволодінням» чи «вимірювань горизонту сучасної загальної освіти», а концентрується на різні, «не взаємно замінними способами всесвітнього досвіду» посилаючись на навчальні плани. PISA розробляє перспективи саморегульованого навчання та шукає «базову компетенцію» не лише символ впливу атестату навчання, а як компетенція «необхідна у сучасному суспільстві, що існує в особистому та економічному відношенні, а також для активної участі у суспільному житті» [10].

При цьому ставиться головне запитання, щодо основної освіти, яка повинна не тільки бути спрямована на математичний та природничий напрямок, а й культурно-наукову чи філософську орієнтацію. При цьому повинні розвиватися здібності читання, бо саме читання є основою частиною у розумовому змісті, ідей та уявлень про цінностей. Адаже при читанні розширюється світогляд та уявлення, розвиваються різні відчуття як переживання, радість, сум т.д. та плануються життєві проекти. Через це PISA шукає компетенцію читання у 15-річних учнів. Під компетенцією читання мають на увазі розуміння тексту як конструктивну продуктивність індивідуума, що охоплює взагалі п'ять компетентних ступенів. Основною метою яких є розуміння різножанрових текстів, розмірковування над змістом, оцінювання їх сутність та значення, викладення свої думок стосовно того, що прочитали. При цьому велику увагу приділяють перевірці вмінню «грамотно читати» у різних ситуаціях. Адаже учні повинні висвітлити свої думки, ідеї та досвід і які тим самим повинні бути близькими до філософських, релевантних інтересів.

Також вагому роль відіграє мова у компетенції читання, бо мова формує свідомість у всіх культурних досвідах та проявляється як дух фізіономії, що є основою культурною технікою читання. «Мова робить нас людьми, а літературна мова – вишуканими» як відзначає філософ Ф.Штенлок. Таким чином, велике значення має саме літературна мова, тому що вона зберігає традиції релігійних, філософських і наукових текстів. Через це були введенні нові дослідження занять науко-дослідницьким закладом у Технічному університеті Дортмунда. Вони запровадили відео спостереження у класах і за допомогою якого йде порівняння класу із іншим класом, або школу із іншою школою та проводиться аналіз [10].

2. Якщо вище зазначене не допомагає вирішити названі проблеми PISA, то на допомогу з'являються наукові досліді головного мозку. Науковці звертаються з науковою схемою описання жестів у педагогічному процесі, які несхожі не на одне емпіристичне дослідження педагогіки вищого навчального закладу і якими ніхто не займається, а у більшості випадків із свого боку самопояснюється на практиці (саме як викладачі). Центр трансфертних нейронаук та навчань ім. Манфреда Шпіцера чукає так би мовити «відповідне читання для мозку». Адаже те що нас навчає нейродидактика, повинно звичайно докладно так відкрито залишатися як оцінка вкладення від якої чекають насправді у процесі навчання. При цьому навчатися наполегливо сприяють мотивовані фактори або цінне відношення до навчального середовища, до наочності і т.д. Через це дослідження мозку враховуються для організації навчально-

го процесу та навчальних принципів, які спираються на нейронауках [8].

3. PISA та інші проекти шукають шляхи подолання проблем навчання звертаючись до політики. Так, на сьогодні у Німеччині «Стандарти національної освіти» описують компетенцію, яку повинні учні набути у відповідному віці, та при цьому показують зміни педагогіки й статистики, котрі свідчать про зміну курсу політики у сфері освіти. Відповідно до цього відбуваються постійні конференції міністрів у справах освіти та релігії Федеративних земель, на одній із конференцій вирішують заснувати Інститут високоякісного розвитку народної освіти (IQV) у Берлінському університеті ім. Гумбольда. Його ректор Олаф Келлер пояснює у своїй доповіді про внесок, який виникає одночасно у дискусії про шкільну кваліфікацію «перевели б [...] вчителя лише на послідовне вимірювання результатів учнів, то це дійсно покращило б їх викладання у даній ситуації» [8, с.45]. Крім того появляється реалізація стандартів освіти для окремих предметів, які містять контроль. При цьому більше не підпорядковується «німецькій традиції», а посередником стає «матеріал» та його ціль очікування, яка формується у неперевіренних відповідних проявах, але після англосаксонського зразка «орієнтування на результат» компетенції, що була письмово зафіксованою та діяла тривалий час і при цьому повинна постановляти про учнів, що закінчили школу про відповідний рівень освіти. Разом із цим почати працювати у системі освіти, навчальних планах, стандартних установленнях, кваліфікації викладача, розвитку занять та навчальних вимірювань стану нових процесів управління від можливо високої динаміки.

Вже у дидактики виникають запитання по окремих предметах, які постали після доповіді про обговорення стандартів освіти у Південно-німецьких Федеративних землях. Перш за все особливо порівняно цілком оснащена німецька дидактика має найбільшу дискусію для того щоб відносини предметно дидактичних теорем з кожним часом направляти до нового розвитку. Відповідно до цього розвивається «шаленство стандартизації». Це називають безпосередньо стандарти, котрі охоплюють все більшу кількість сфер, наприклад підготовка педагогічних кадрів, тому що здається отримується нічого ніж цілком широко задумана трансформація загального організованого навчання [9].

Виходячи з вище сказаного, можна зробити висновок, що технократична обгрунтована та інсценуюча реконструкція освіти вирає разом із тим універсальний й систематичний характер. А всі вищезгадані тенденції дають молодим вченим досягати та володіти кваліфікацією на протязі останніх років у Німеччині.

Список використаних джерел

1. Коротков Е. Концепція якості освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/manage/1342/>
2. Andreas Helmke Unterrichtsqualität – erfassen, bewerten, verbessern / Andreas Helmke. – Seelze: Kallmeyrsche Verlagsbuchhandlung, 2004. – 456 s.
3. Christian Gefert Bildungsziele, Kompetenzen und Anforderungen. Perspektiven für die Entwicklung von Bildungsstandards in philosophischen Bildungsprozessen, in Philosophie und Bildung. Beiträge zur Philosophiedidaktik / hg. von Ekkehard Martens, Christian Gefert, Volker Steenblock. – Münster: LIT, 2005. – S.135–146.
4. Ewald Terhart Fremde Schwestern. Zum Verhältnis von Allgemeiner Didaktik und empirischer Lehr–Lern–Forschung, in Erziehung in der Moderne. Festschrift für Franzjörg Baumgart / hg. von Ewald Terhart, Dirk Rustemeyer. – Würzburg: Königshausen & Neumann, 2003. – S.487–507.
5. Hans Merckens (Un)bedingt wissenschaftlich / Hans Merckens // in Die Zeit – Nr. 11, 10. März 2005 und Nr. 13, 23. März 2005. – S.34–47.
6. Heinz Schirp Wie lernt unser Gehirn Wertorientierungen? Neurologische Befunde und schulpraktische Ansätze, in Erziehungskultur und soziales Lernen hg. von Landesinstitut für Schule NRW / Heinz Schirp. – Soest, 2004. – S.8–22.
7. Lutz Koch Kants ethische Didaktik / Lutz Koch. – Würzburg: Ergon, 2003. – 367 s.

8. Manfred Spitzer Lernen. Gehirnforschung und die Schule des Lebens / Manfred Spitzer. – Heidelberg, Berlin: Spektrum, 2002. – 389 s.

9. Markus Tiedemann Ethische Orientierung für Jugendliche. Eine theoretische und empirische Untersuchung zu den Möglichkeiten der praktischen Philosophie als Unterrichtsfach in der Sekundarstufe / Markus Tiedemann. – Münster: LIT, 2004. – bes. S.158ff.

10. PISA 2003. Der Bildungsstand der Jugendlichen in Deutschland. Ergebnisse des zweiten internationalen Vergleichs / hg. von Jürgen Baumert, Manfred Prenzel et al. (PISA–Konsortium Deutschland). – Münster: Waxmann, 2004. – 429 s.

11. Struktur, Entwicklung und Förderung von Lesekompetenz. Vertiefende Analysen im Rahmen von Pisa 2000 / hg. von Ulrich Schiefele, Cordula Artelt, Wolfgang Schneider, Petra Stanat. – Wiesbaden: VS, 2004. – 392 s.

References

1. Korotkov E. Kontsepsia yakosti osvity [Electronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://osvita.ua/school/manage/1342/>
2. Andreas Helmke Unterrichtsqualität – erfassen, bewerten, verbessern / Andreas Helmke. – Seelze: Kallmeyrsche Verlagsbuchhandlung, 2004. – 456 s.
3. Christian Gefert Bildungsziele, Kompetenzen und Anforderungen. Perspektiven für die Entwicklung von Bildungsstandards in philosophischen Bildungsprozessen, in Philosophie und Bildung. Beiträge zur Philosophiedidaktik / hg. von Ekkehard Martens, Christian Gefert, Volker Steenblock. – Münster: LIT, 2005. – S.135–146.
4. Ewald Terhart Fremde Schwestern. Zum Verhältnis von Allgemeiner Didaktik und empirischer Lehr–Lern–Forschung, in Erziehung in der Moderne. Festschrift für Franzjörg Baumgart / hg. von Ewald Terhart, Dirk Rustemeyer. – Würzburg: Königshausen & Neumann, 2003. – S.487–507.
5. Hans Merckens (Un)bedingt wissenschaftlich/ Hans Merckens // in Die Zeit – Nr. 11, 10. März 2005 und Nr. 13, 23. März 2005. – S.34–47.
6. Heinz Schirp Wie lernt unser Gehirn Wertorientierungen? Neurologische Befunde und schulpraktische Ansätze, in Erziehungskultur und soziales Lernen hg. von Landesinstitut für Schule NRW / Heinz Schirp. – Soest, 2004. – S.8–22.
7. Lutz Koch Kants ethische Didaktik / Lutz Koch. – Würzburg: Ergon, 2003. – 367 s.
8. Manfred Spitzer Lernen. Gehirnforschung und die Schule des Lebens / Manfred Spitzer. – Heidelberg, Berlin: Spektrum, 2002. – 389 s.
9. Markus Tiedemann Ethische Orientierung für Jugendliche. Eine theoretische und empirische Untersuchung zu den Möglichkeiten der praktischen Philosophie als Unterrichtsfach in der Sekundarstufe / Markus Tiedemann. – Münster: LIT, 2004. – bes. S.158ff.
10. PISA 2003. Der Bildungsstand der Jugendlichen in Deutschland. Ergebnisse des zweiten internationalen Vergleichs / hg. von Jürgen Baumert, Manfred Prenzel et al. (PISA–Konsortium Deutschland). – Münster: Waxmann, 2004. – 429 s.
11. Struktur, Entwicklung und Förderung von Lesekompetenz. Vertiefende Analysen im Rahmen von Pisa 2000 / hg. von Ulrich Schiefele, Cordula Artelt, Wolfgang Schneider, Petra Stanat. – Wiesbaden: VS, 2004. – 392 s.

* * *